

Omawiana książka posiada jednak pewne usterki. Można do nich zaliczyć np. wyłączne oparcie się autora na opracowaniach radzieckich i pominięcie wyników licznych badań prowadzonych w tym zakresie w innych krajach demokracji ludowych i w krajach zachodniej Europy, jak również w Stanach Zjednoczonych A. P., oraz marginesowe jedynie potraktowanie zagadnień mikrobiologicznych, które odgrywają bardzo ważną rolę w procesach glebotwórczych. Mało uwagi zwrócił również autor na znaczenie świata zwierzęcego w biogeocenozie leśnej. Stosunkowo najdokładniej omówił natomiast chemiczne właściwości gleb w różnych drzewostanach.

Pomimo pewnych usterek książka prof. Zonna „Wpływ lasu na glebę” stanowi jednak cenną pozycję, szczególnie w piśmiennictwie z zakresu leśnictwa (ekologii leśnej). Przedstawia ona bowiem w sposób jasny i przystępny skomplikowane związki zachodzące w lesie i wskazuje drogi urzeczywistnienia racjonalnego gospodarowania zasobami leśnymi w oparciu o wszechstronne badania naukowe.

J. Fabijanowski

Rudolf Schubert: Die zwergstrauchreichen, azidiphilen Pflanzengesellschaften Mitteldeutschlands. (Pflanzensoziologie, Bd. 11.) 235 str. 32 ryc., 6 map, 28 tablic poza tekstem. Jena 1960, VEB Gustav Fischer Verlag. Cena (w oprawie) 54.40 DM.

Monografia R. Schuberta znacznie wykracza poza ramy regionalne, zakreślone w tytule. Autor oparł się nie tylko na bogatym materiale faktycznym, jaki zgromadził ze środkowych Niemiec, lecz wykorzystał również w dużym stopniu literaturę z innych obszarów oraz własne obserwacje porównawcze, zebrane w śródziemnomorskiej i atlantyckiej części Francji, a także w Laponii. Dzięki temu praca zyskała prawdziwie szerokie tło geograficzne.

Celem opracowania było:

1) wyróżnienie i opisanie środkowoniemieckich acidofilnych zbiorowisk krzewinkowych, zwłaszcza tych, w których obficie występuje wrzos *Calluna vulgaris*;

2) analiza warunków klimatycznych i topograficznych, w jakich rozwijają się te zbiorowiska;

3) analiza warunków glebowych w płatach badanych zbiorowisk i w ich najbliższym sąsiedztwie;

4) porównanie środkowoniemieckich zbiorowisk acidofilnych krzewinek z analogicznymi zbiorowiskami, opisanymi z innych części Europy;

5) naszkicowanie systemu, obejmującego wszystkie europejskie zbiorowiska krzewinkowe typu wrzosowisk, tundur i garrigue.

W swych założeniach teoretycznych i metodycznych praca R. Schuberta odiega dość znacznie od przyjętych w środkowej Europie poglądów francusko-szwajcarskiej szkoły fitosocjologicznej. Autor opiera się co prawda na zdjęciach socjologicznych, wykonanych ogólnie stosowanym sposobem, lecz usiłuje posegregować je i wyróżnić poszczególne jednostki zbiorowiskowe bez użycia gatunków charakterystycznych. Praktyczne rezultaty takiej metody nie wydają się zadowalające: uzyskana klasyfikacja środkowoniemieckich zbiorowisk krzewinkowych jest mało przejrzysta i zdaje się mieć tylko ściśle lokalne znaczenie. Orientację utrudniają także niekonsekwentna nomenklatura zbiorowisk (częściowe przejęcie przez autora nazw zespołów wyróżnionych w oparciu o gatunki charakterystyczne, brak nazw łącińskich dla jednostek niższego rzędu, tzw. *Ausbildungsformen* itd.) Pomimo to bogaty materiał faktyczny w postaci tabel fitosocjologicznych (niestety tylko sumarycznych) oraz opisów profili glebowych, przedstawiony przez R. Schuberta, może być na pewno bardzo użyteczny dla wszystkich, którzy zajmują się socjologią zbiorowisk krzewinkowych i zbiorowisk leśnych, zwłaszcza borów. Na szczególną uwagę zasługuje podana przez autora próba ogólnego podziału na klasy, rzędy i związki wszystkich zbiorowisk acidofilnych krzewinek, występujących w arktycznych, umiarkowanych i śródziemnomorskich rejonach Europy. I tutaj wprawdzie trudno przyjąć poglądy autora bez dyskusji; mimo to praca R. Schuberta jest niewątpliwie poważnym krokiem naprzód w zakresie poznania ekologii, geografii i systematyki europejskich zbiorowisk krzewinkowych.

Jan Kornaś

KOMUNIKATY

KONKURS Z ZAKRESU ANATOMII ROZWOJOWEJ

Komitet Botaniczny PAN ogłosił w 1960 r. konkurs na prace badawcze z zakresu anatomii rozwojowej.

Dnia 14 grudnia 1960 r. Komisja Konkursowa w składzie: prof. W. Gajewski, prof. T. Gorczyński i prof. H. Teleżyński, po zapoznaniu się z pracami oraz referatami członków przyznała nagrody następującym autorom:

1) doc. dr Zygmunt Hejnowicz — Instytut

Botaniki Uniw. Wrocław. Katedra Anatomii i Cytologii Roślin — „Anatomia rozwojowa miazgi u *Larix europea*“ — 7 tys. zł.

2) mgr Franciszek Kadej i mgr Agnieszka Kadejowa — Instytut Botaniki Uniw. Wrocławskiego, Katedra Anatomii i Cytologii Roślin — „Badania nad regeneracją korzeni“ — 5 tys. zł.

3) mgr Barbara Kobylińska i mgr Jadwiga Kociszewska — Zakład Genetyki PAN — „Rozwój woreczka zalążkowego i przebieg podwójnego zapłodnienia u *Helianthus annuus* L.“ — 3 tys. zł.

4) mgr Jan Cebrat — Instytut Botaniki Uniw. Wrocławskiego, Katedra Anatomii i Cytologii Roślin — „Rozwój zalążka u *Magnolia acuminata* L.“ — 3 tys. zł.

5) mgr Barbara Hon — Uniw. Warszawski, Katedra Anatomii i Cytologii Roślin — „Organizacja merystemu wierzchołkowego korzenia *Ranunculus acris* L. i *Ranunculus anemonefolius* D. C.“ — 3 tys. zł.

6) mgr Tomasz Wodzicki — SGGW, Katedra Botaniki Leśnej — „Badania nad charakterem tworzącego się drewna w różnych warunkach fotoperiodycznych u *Larix polonica*“ — 3 tys. zł.

KONKURS NA PRACE NAUKOWE Z DZIEDZINY EMBRIOLOGII ROŚLIN

Celem popierania rozwoju badań botanicznych w Polsce Komitet Botaniczny Polskiej Akademii Nauk ogłasza konkurs na pracę naukową z dziedziny embriologii roślin.

Konkurs jest otwarty dla wszystkich pracowników naukowych PRL.

Prace muszą być oryginalne, oparte na wynikach własnych badań. Mogą być one indywidualne, jak również wykonane zespołowo, wydrukowane w r. 1962, albo oddane do druku. Termin nadsyłania prac ustala się na dzień 30. X. 1962 r.

Z nadesłanych prac sąd konkursowy wybierze kilka prac, które zostaną nagrodzone w wysokości: I nagroda — 7000 zł, II nagroda, — 5000 zł III nagroda — 3000 zł.

Zastrzega się możliwość podzielenia tych kwot na równe części w wypadku, gdy sąd konkursowy uzna prace za równoważnościowe.

W skład sądu konkursowego wchodzi profesorowie: W. Gajewski, T. Gorczyński i S. Krupko.

Prace należy zgłaszać pod adresem: Warszawa, Wydział II PAN, Komitet Botaniczny, Pałac Kultury i Nauki.

